

Zielona Góra, 7 grudnia 2016 roku

Nr korespondencji FA/20161207-1/GH

Zarząd Polskiego Towarzystwa Psychiatrii Sądowej w Szczecinie

Dotyczy: Ubezpieczenie OC Biegłych Sądowych

Szanowni Państwo,

Z przyjemnością przekazujemy szczegółowe informacje o realizowanym przez nas ubezpieczeniu odpowiedzialności cywilnej biegłych sądowych. Jesteśmy gotowi do podjęcia współpracy w zakresie obsługi członków Towarzystwa Psychiatrii Sądowej w uzgodnionym zakresie.

Wieloetapowe rozmowy z biegłymi pozwoliły na określenie kluczowych i specyficznych obszarów ryzyk związanych z pełnieniem tej funkcji, a co za tym idzie istotnych elementów takiej umowy ubezpieczenia. Są to:

- 1) czyste straty finansowe wynikające z naruszenia dóbr osobistych osoby trzeciej;
- 2) zadośćuczynienia za naruszenie dóbr osobistych osoby trzeciej;
- 3) obrona przed nieuzasadnionymi roszczeniami o zapłatę odszkodowania;
- 4) czas trwania ochrony ubezpieczeniowej.

Wszystkie powyższe elementy zostały uwzględnione i objęte ochroną w naszej umowie ubezpieczenia OC biegłych sądowych.

Naruszenie dóbr osobistych osób trzecich jest wymieniane przez ekspertów jako najbardziej prawdopodobne źródło powstania przyszłych roszczeń i odszkodowań wypłacanych przez biegłych osobom trzecim. Dotyczy to zarówno czystych strat finansowych będących następstwem naruszenia dóbr osobistych, jak również zadośćuczynienia za takie naruszenie. To ryzyko jest typowe zwłaszcza dla biegłych specjalizujących się w medycynie, w tym psychiatrii, gdzie zdecydowana większość opinii dotyczy dóbr osobistych osoby badanej. Zagrożenie takimi roszczeniami występuje w szczególności u biegłych opiniujących w sprawach karnych.

Nasza umowa ubezpieczenia gwarantuje ochronę na wypadek obowiązku zapłaty przez biegłego sądowego odszkodowania¹ lub zadośćuczynienia² wskazanych w poprzednim akapicie.

Każdy biegły sądowy powinien być przygotowany na sytuację, w której strona postępowania, czyli osoba, która będzie się czuła pokrzywdzona, złoży pozew przeciwko biegłemu, także wtedy, gdy nie popełnił on żadnego błędu. Wielu ekspertów wyraża opinię, że w przypadku biegłych sądowych największym ryzykiem jest rosnąca liczba roszczeń nieuzasadnionych. Biegli specjalizacji medycznych już teraz spotykają się z wieloma nieuzasadnionymi roszczeniami i muszą się przed nimi bronić, także przed sądem.

¹ Ogólne warunki ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej z tytułu wykonywania zawodu z dnia 1-01-2016 zmienione grupową umową ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej biegłych sądowych nr WR50/000211/16/A z dnia 24 października 2016 r, §5 ust.1 w powiązaniu z §4 pkt.2 skreślony pkt.c, szkody związane z naruszeniem dóbr osobistych nie są wyłączone z zakresu ochrony ubezpieczeniowej.

² Tamże, §29 Klauzula 005/I.Z.

Z tego powodu uznaliśmy, że **obrona przed nieuzasadnionymi roszczeniami** stanowi ważny element ubezpieczenia OC dla tej grupy osób i powinna być zagwarantowana w umowie ubezpieczenia OC biegłych sądowych³.

Ważnym elementem ochrony ubezpieczeniowej jest kwestia uregulowania czasowego zakresu ubezpieczenia, tzw. triggera. W ubezpieczeniach OC rozróżnia się kilka różnych triggerów czasowych. Prawdopodobnie najkorzystniejszy dla ubezpieczyciela jest tzw. trigger claims made, w którym za wypadek ubezpieczeniowy uważa się zgłoszenie roszczenia przez poszkodowanego następujące w okresie ubezpieczenia. W efekcie trigger ten stanowi o najkrótszym czasie odpowiedzialności ubezpieczyciela⁴. Ta koncepcja wypadku ubezpieczeniowego jest popularna w ubezpieczeniach OC zawodowej. Wadą triggera claims made, szczególnie ważną dla środowiska biegłych sądowych, jest brak ochrony po zakończeniu okresu ubezpieczenia⁵.

Warto zwrócić uwagę na fakt, że przedstawienie nieprawdziwej opinii w wyniku nieumyślnego działania biegłego, jako występki, ulega przedawnieniu dopiero po upływie 20 lat od popełnienia przestępstwa (zgodnie z art. 442 k.c.). Osoba fizyczna, po zaprzestaniu pełnienia funkcji biegłego sądowego, prawdopodobnie nie będzie chciała i najprawdopodobniej nie będzie mogła kontynuować ubezpieczenia z tytułu pełnienia tej funkcji. Jednocześnie, przez cały okres 20 lat będzie ona ponosić ryzyko odpowiedzialności cywilnej.

Okoliczności przytoczone w poprzednim akapicie powodują, że gdybyśmy zastosowali w umowie ubezpieczenia trigger claims made, to narażalibyśmy osoby rezygnujące z pełnienia funkcji biegłego lub przykładowo odchodzące na emeryturę na ponoszenie ryzyka odpowiedzialności cywilnej na własny rachunek. Narażalibyśmy całe środowisko, ponieważ przy stosowaniu klauzuli claims made towarzystwo ubezpieczeń może w krótkim czasie zaprzestać ponoszenia odpowiedzialności za ryzyko związane z pełnieniem funkcji biegłego sądowego. Wystarczy nie przedłużyć umowy ubezpieczenia OC na kolejny rok i odpowiedzialność ubezpieczyciela wygasa.

W naszej umowie ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej biegłych sądowych **funkcjonuje trigger act committed**. Naszym zdaniem jest to trigger czasowy najkorzystniejszy dla ubezpieczonego, gwarantujący najdłuższą w czasie odpowiedzialność ubezpieczyciela. Trigger act committed polega na objęciu ochroną czynności biegłego sądowego wykonanych lub zaniechanych w okresie ubezpieczenia niezależnie od tego, kiedy wystąpiła szkoda i kiedy zostało zgłoszone roszczenie z tego tytułu, z zastrzeżeniem ustawowych terminów przedawnienia roszczeń⁶. Objęte ochroną są następstwa działania biegłego w okresie ubezpieczenia bez względu na to:

- 1) czy ubezpieczony będzie jeszcze pełnił funkcję biegłego sądowego w momencie zgłoszenia roszczenia;
- 2) czy biegły sądowy będzie kontynuował ubezpieczenie w tym samym towarzystwie;
- 3) czy biegły sądowy będzie posiadał ubezpieczenie w momencie zgłoszenia roszczenia.

Analizując kwestie zakresu czasowego ochrony w umowie obejmującej biegłych zwróciliśmy również uwagę na możliwość upływu znacznego czasu pomiędzy wykonaną czynnością a zgłoszeniem roszczenia przez pokrzywdzonego. Zdarza się, że roszczenia przeciwko biegłym są zgłaszane po upływie wielu lat od wykonania czynności. Ta okoliczność utwierdza nas w przekonaniu o słusznym wyborze triggera act committed.

Kwestie opisane szczegółowo powyżej są istotnym elementem naszej umowy ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej biegłych sądowych i z pewnością stanowią o wyjątkowości tej oferty.

³ Ogólne warunki ubezpieczenia, op. cit., §21 i 22

⁴ Zob. Agnieszka Wtorkowska, *Zakres Czasowy Ochrony*, "Miesięcznik Ubezpieczeniowy" listopad 2010, s 8.

⁵ Zob. tamże.

⁶ Ogólne warunki ubezpieczenia, op. cit., §5 ust.3.

Oczywiście, obok ww. funkcjonuje szereg innych zapisów stanowiących o zakresie udzielanej ochrony ubezpieczeniowej. I tak ochroną ubezpieczeniową objęte są m.in.:

- 1) czyste straty finansowe niewynikające ze szkody w mieniu, szkody na osobie, pozbawienia możliwości korzystania z rzeczy, zmniejszenia wartości mienia (§5 ust.1 w powiązaniu z definicją zawartą w §4 pkt.2 OWU);
- 2) szkody powstałe w wyniku rażącego niedbalstwa ubezpieczonego (§6 ust.1 OWU);
- 3) straty finansowe wynikające ze szkody na osobie (§29 Klauzula 004/I.Z. w powiązaniu z definicją zawartą w §4 pkt.7 OWU);
- 4) zadośćuczynienie za krzywdę w razie powstania szkody na osobie (§29 Klauzula 004/I.Z. w powiązaniu z definicją zawartą w §4 pkt.7 OWU);
- 5) straty finansowe wynikające ze szkody w mieniu (§29 Klauzula 004/I.Z. w powiązaniu z definicją zawartą w §4 pkt.8 OWU);
- 6) szkody w rzeczach ruchomych, znajdujących się w pieczy, pod dozorem lub kontrolą ubezpieczonego (w tym dokumenty) do kwoty sublimitu sumy gwarancyjnej w wysokości 50 000 PLN (§29 Klauzula 003/I.Z. OWU),

Naszą działalność gospodarczą prowadzimy w formie fundacji. Tworzymy podmiot wyspecjalizowany w dziedzinie ubezpieczeń gospodarczych. W umowie ubezpieczenia występujemy jako ubezpieczający. Wybraliśmy model działalności polegającej na wykonywaniu usług świadczonych przez ubezpieczającego, ponieważ pozwala on na większą transparentność oraz daje możliwość skoncentrowania się na interesach osób ubezpieczonych.

Podstawą naszych działań jest wizja stworzenia silnego przedsiębiorstwa społecznego. Odrzuciliśmy możliwość realizacji projektu w formie spółki prawa handlowego. W tych okolicznościach forma fundacji była oczywistym wyborem. Efektem naszej pracy jest organizacja, w której łączymy interesy biegłych z różnych dziedzin.

Dodatkową korzyścią odnoszoną w przyszłości będzie wykorzystywanie zysków z prowadzonej działalności fundacji do realizacji celów społecznych, w tym także dla dobra i rozwoju grupy biegłych sądowych. Dążymy do rozwiązania, w którym zyski z realizacji usług świadczonych na rzecz biegłych będą przeznaczane na cele statutowe związane z tym środowiskiem.

Jesteśmy przekonani, że właśnie taki model działania jest transparentny i pozwala na realizację ochrony ubezpieczeniowej dla biegłych sądowych w zakresie OC w najbardziej efektywny sposób. Znajduje to potwierdzenie w pozytywnych reakcjach biegłych sądowych na naszą ofertę.

W załączeniu przesyłamy:

- 1) ogólne warunki ubezpieczenia OC z tytułu wykonywania zawodu zmienione generalną umową ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej biegłych sądowych nr WR50/000211/16/A z dnia 24 października 2016 roku - tekst jednolity,
- 2) wzór deklaracji przystąpienia do ubezpieczenia,
- 3) wzór certyfikatu ubezpieczeniowego potwierdzającego objęcie ochroną,
- 4) informacje o warunkach ubezpieczenia.

W razie pytań pozostajemy do dyspozycji.

Greger Hauzner

Członek Zarządu Fundacji Alternova